

Skrevet Foråret 1957

Inden jeg begynder at fortælle minderne fra Gymnasie Tiden, må jeg fortælle lidt mere om vores tre kære børn. Så længe vi boede på H C Ørstedesvej 39C først på 4 sal og senere fra 1908 på 2 sal så noget før Mogens fødsel, havde vi adgang til en lille have, men børnene måtte aldrig være der alene, så de var hele formiddagen henvist til at lege i gården sammen med vognmandens lille pige Magda, der boede i samme karre. Efter frokost kl. 12 og børnenes middagssøvn gik vi hver dag tur at hente far ved skolen eller kursus, det var jo et arbejde at få 3 i tøjet mest glade var børnene for turen, der var jo meget at se på i butikkerne, vi gik enten langs søerne og fulgtes da ofte med Rosa Olsen med sine 2 Jørgen og Birthe, eller vi gik alene til Frederiksberg have, der var dejligt at være for os alle, og så endte turen som sagt med at hente far.

Mormor var os altid en trofast støtte også med at være hos børnene, når Carl og jeg en enkelt gang skulde ud om aftenen.

I 1911 kom Kirsten i skole, i Karen Kjærs skole, hvor far var lærer gennem en årrække, der befandt Kirsten sig godt. I 1913 kom Henning i Slomanns skole hvor far var blevet inspektør, Henning var en meget ivrig og kvik dreng, der allerede kunne læse hele læsebogen, den samme som Kirsten havde. Det var ikke så let for lærerinden, men hurtigt kom han over de andre fag også, så da vi flyttede til Hellerup i 1912 hvor min mand var blevet flyttet til Plov skole kunne Henning sagtens følge med i 2 klasse trods sin unge alder 6 år. I Hellerup fik vi en herlig lejlighed Strandvejen 193, 4 sal med udsigt over Øresund. Mor var meget glad over sin store stue med den gode udsigt og sol, og vi hyggede os i det gode hjem. Mogens var vokset op og gik hver dag med sin lille madpakke ned på marken på hjørnet til Duntzfelts Alle og sin lille skammel der sad han i sommertiden og spiste maden og gik derefter hen til skolen, hvor Henning netop havde frikvarter og så på legen. En dag sendte jeg Mogens i byen efter kaffe, han gik på sin stille måde af sted, butikken lå på Strandvejen, men hvor var jeg ængstelig for min dreng, han så meget efter sporvognene, spurgte om dets nummere, jeg tror han lærte at regne på den måde. Da der var en lille have til skolens lærer, hvor vi kunne gå op om eftermiddagen, tog vi ingen steder hen. Sommeren 1912-13 men gik lange ture om søndagen til Charlottenlund Skov og badede hver dag på badeanstalten. Det var et herligt sted at bo, men det blev jo kun til de to år, da vi skulle afsted til Haslev, derom er skrevet et andet sted. I Haslev fik drengene herlige kammerater i klasserne, dog ventede Mogens en tid og så drengene an, en dag spurgte jeg han, om der ikke var nogle drenge i hans klasse han kunne lege med, jo en, men han siger "Frærik" mor den udtalelse var for meget for Mogens øre til at der var grund til nærmere bekendtskab, og så blev de to drenge dog så gode venner skolen igennem, at de var sammen hver dag, han var søn af vor slagtermester Hansen og hed Carl, deres venskab er endnu selv om deres veje er skiltes, Carl gik ud af 7 klasse, mens Mogens fortsatte til studentereksamen. Mogens var den kæreste dreng man kan tænke sig, altid roligg vågen overfor livet

og hvad der hente. De store piger i skolen var meget optaget af ham da han var i underskolen og flere havde han hjemme til sig, særlig var Mogens optaget af en pige der havde hest, Lise Boserup. Nå børnenes skolegang gik stille og godt, de var flinke alle tre og karakterbøgerne altid pæne. For dem var alt herligt at leve i det store hjem med parken, som efterhånden voksede godt op. Vi havde jo gartner og portner, så der blev ikke forlangt arbejde af Mogens. de store fodboldbaner og senere tennisbaner var meget eftertragtede også af byens drenge, men til sidste blev disse kun for kosteleverne. Af disse var der efterhånden mange, Henning fik en god ven i Herluf Krabbe i gymnasiet, da var Henning så vidt kommen over sin svære sygdom, men måtte ikke spille fodbold, kun tennis, hvad der var ham en stor skuffelse. Kirsten fik Agnes Danielsen til klassekammerat, de to var meget sammen, i mange år var Kirsten altid hos Agnes første juledag at vise hende sine gaver og Mogens havde Carl Hansen, de var sammen hver dag, enten hos Carl eller hos os, til 3 mellem læste jeg gerne lektier med dem, særlig var det engelske gloser, det gjaldt. Vor lille mor spillede med alle tre børn, og havde vist den liden tak derfor. Mogens var så ivrig efter at få begyndt, men da han nåede 2G var han træt deraf, så han fik i julegave af mormor at holde op den undervisning og glad var han. Det var uendeligt rigt for os og børnene, at mor boede hos os, for altid havde jeg travle enten med huset, pigerne og når drengene var færdige med skolen, da at se efter dem og hjælpe dem til rette, så børnene findes altid ly ind i mormors stuer og få en lille snak med hende eller blive hjulpet af hende

Der er to små oplevelser fra vores ferier på to af børnene, som jeg gerne vil have med. En dag havde Kirsten meget travlt i gården mod ude mod vejen med at lukke dobbelt lågen der bestod af stolper, løb frem og tilbage og skyndte sig at lukke lågen. På mit spørgsmål om hvad hun havde så travlt med svarede hun ivrigt, jeg samler ørentviste, mor og sætter dem uden for lågen. Dette må forklares med, at der hver morgen når vi skulle vaskes, altid var så mange ørentviste i strømperne at disse først måtte ligge i vand for at få ørentvistene ud.

Et andet billede, naboens gamle bedstemor var død og hun skulle føres fra hjemmet op i kirken. Folkene vi boede hos skulle jo med og bad os passe huset og nogle småbørn af naboens, vi fik strøet grønt og blomster på vejen, lukkede tremmelågen og stod bag den og så på ligtoget. Da vognen med kisten kører forbi os, visker Henning til mig ”mor må vi så råbe hurra”. Jeg fik ham stoppet og spurgte ham bagefter hvad mente du Henning, jo mor, du har jo sagt, at det kun var godt gamle bedstemor, døde og kom op til Gud, så mente jeg da, vi kunne råbe hurra. Jeg tog drengen i mine arme og kyssede ham, hans tanker var rigtige. En god ven fik børnene også i postbuddet, ca. kl. 13½ gik de alle tre hen til drejningen af vejen for at mødes ham, og stor var deres glæde ved at se ham, han havde gerne lidt frugt med til dem og skiftevis fik de lov til at komme op på cyklen og medens han trak den hen til huset og afleverede posten og drak sin kaffe.

Det sidste år, vi var med hos Per Mortensen fik vi besøg af Axels kæreste og hendes veninde. Axel vilde gerne, at vi skulle lære hende at kende, det var ikke

helt let at skaffe plads til de to i huset der, og tilmed regnede det hver dag. Dagene gik dog godt, vi sad i laden legede der med børnene og hyggede os. Carl fulgte Roa, Axels kæreste og Mis Goldschmidt til Odense og fik sat dem i toget til København, hvor mine brødre overtog at vise dem byen. Vi havde alle været gledere for at det var Axel, der var kommet hjem mest for mors skyld, hun fik ikke sin dreng at se mere, Axel kom først herhjem i 1952 om sommeren en tur herhjem, som vi alle var med at give ham.

I februar 1920 blev Henning pludselig syg med høj feber og smerter i højre knæ, det blev en svær tid, den 7/2 blev han kørt på sygehuset og opereret med det samme, det viste sig at være ben marvs betændelse, drengen led frygteligt, der blev fra Dr. Boserups side gjort alt for at hjælpe ham, jeg måtte flytte min seng hen på sygehuset, og blev der hver nat til 26. maj, da Henning måtte komme hjem. Det var en lang og stridig tid også alen for Carl, da jeg måtte være så meget om Henning som mulig og Carl savnede mig i det daglige arbejde hjemme med drengene. Stor glæde var der, da vi kom hjem. I 1920 døde svigerfar i Ellens hjem, vi blev kaldt derind og nåede at være hos ham inden han døde. Efter hans ønske fik hver af børnebørnene Kr. 1.000, - Carl bestemte så at disse penge skulle bruges til en rejse og sommeren 1921, Kirsten var da bleven student, havde Carl ordnet en herlig tur for os til, Rhinturen, Kølen og Heidelberg, derefter til Schweiz og videre over Alperne til Italien, Florence, Rom og Napoli med tur til Pompeia og Capri, men den tur, har i alle tre jeres egne minder om. Turen var herlig i alle måder. Liren i Italien stod i 20 øre, så vi fik meget for pengene og kunne købe en del store fotografier hjem til skolen, disse hænger nu på skolens trappegang. Henning tålte turen godt trods et åbent sår i benet, derimod fik Kirsten og Mogens en slem influenza i Assisi, hvor vi fik et ufrivilligt ophold, men et ophold, vi ikke fortrød. Vor rejse hjem var også ret dramatisk et sted mellem Italien og Tyrol, hvor vores pas viste forkerte datoer, så vi måtte ud af toget midt om natten og vente til næste dag for at få passene ordnet, glade rejste vi videre fra Steinach til Berlin, var der et par dage og nåede at se meget der, som nu alt er ødelagt i Hitler tiden. Hjem kom vi om end med besvær idet togene ikke konstanterede ordentlig fra Gedser, det var endnu med overraskelser man rejste efter verdenskrigen. Hennings sygdom havde taget en del på ham, han blev meldt ud af skolen, så han tog ligesom IV i tog tempi, han blev konfirmeret efteråret 1920 endnu meget træt, men klarede sin IV mellem eksamen godt næste år og senere studenter eksamen nysproglig 1924, han ville gerne studere Dansk og historie, begyndte også på studierne, men måtte holde op efter 1½ års forløb, da hans nerver helt slog klik, det var svære år for ham og os, først mente lægen Filadelfia var godt for ham, men efter ca. 3-4 måneder skiftede vi til Oringen til prof. Helveg og der kom sygdommen først rigtig til udbrud og helbredelse.

I 1926 den 24. september mistede vi vor elskede lille mormor, hun fik kræft i underlivet og led ubeskriveligt. Thorvald og Holger gjorde alt for hende, hvad der kunne gøres, til sidst trådte en lungebetændelse til og tog de sidste kræfter. Mors broder onkel Thorvald, der var læge i Odense, kom netop over for at se til moder

den sidste dag, og stod hos hende, da hun døde. Mor blev bisat i Haslev kirke og begravet i Kolding ved fars side. Vort hjem blev en personlighed og elskelig mormor fattigere, vi savner hende alle meget.

Når jeg tænker tilbage på vor lille mor efter den tid, hun ikke mere havde sin eget hjem, har jeg spurgt mig selv, hvad udfyldte den virksomme mor sine dage med? Jo, hun havde altid travlt, ikke forjaget, men dagen var inddelt sådanne med læsning, syning, skriverier at hun kun havde tid til at hvile sig lidt, når mørkningstiden kom, hun kunne da lægge sig på sin divan og ligesom stønne af træthed, så intens var al hendes virke.

Mor læste meget, først og fremmet i sin bibel, mange og rige samtaler har hun og jeg fået om det læste og vort liv i biblens lys, jeg husker den vinter efter fars død, da læste vi hver morgen et eller 2 kapitler af det gamle testamente sammen og nåede igennem det meste af det, inden vort hjem blev opløst. Mors bibel var slidt og gammel, hun læste også om natten i dan, når hun ikke kunne sove lige som i Davids salmer. Da vor lille mor var død, kom Thorvald til mig og spurgte, om der intet var særligt til ham fra mor, han mente så sikkert, hun havde et eller andet bestemt til ham. der var intet, og til mig har mor aldrig talt om noget, mor var så fin og ret i hele sin tankegang, at hun ingen forskel gjorde på sine børn, hun elskede os alle, glædede sig over vores arbejde at vi kom frem i den gerning vi havde valgt selv. Jeg gav da Thorvald mors gamle bibel, da jeg viste, den var det sidste mor havde læst i og fået hjælp af i sine sidste svære lidelsesdage, den lå ved hendes hovedgærde. Sin avis læste mor grundigt, nu har jeg jo tid lille Ingeborg kunne mor ligesom undskyldende sige når jeg kom ind til hende, gode bøger interesserede hende meget at følge med i litteraturen ville hun gerne, og lærerigt var det at få en samtale med moder om bøgernes indhold. Rektor Nielsen i Slagelse lånte mor mangan gode fransk bog, det morede ham meget også at få en samtale om bogen bagefter og drøfte forskellige spørgsmål med mor. Når så bogen var læst kunne mor komme til mig på sin stille måde. Se lille Ingeborg, denne bog er så god, at jeg synes du skulle give dig tid til at læse den, gloserne ligger bag i, jeg slog de værste op, så behøver du det ikke. Altid omhyggelig og kærlig! Engang mor kom hjem fra en Hjørring rejse var hun optaget af at løse kryds og tværs opgaver en aftenstund, jeg kom ind til hende. Å ja lille Ingeborg, ”sagde mor” Holger syntes jeg skulle lære at træne min hjerne med dette, jeg kunne jo ikke finde på så meget, som de store opgaver fordrede så mente Holger jeg bedre kunne tage dem til børnene, dog alt arbejde blev mor ved med, det interesserede hende ikke så meget, at hun vilde give sin tid til det, men prøve gjorde hun.

Mor syede meget, sit eget tøj holdt hun fint og pillent i mange år hjalp hun mig af og til med strømpestopning og strikkede strømper til mine drenge så længe de ville gå med dem, og så syede mor mange smukke gaver til os alle og til sine venner, mor var aldrig ledig, hvor husker jeg den lille taske til orkisarbejder, hun altid havde med ved måltiderne, hvis hun var kommet lidt for tidligt, kunne tiden bruges til at orkere, så var der altid lidt til smågaver i breve, mor var et pligt

menneſke, den benævnelse har Margrethe Fenger egentlig fiørſt bruge om moder, da hun fortalte om deres unge år og moders beſøg hos dem på Frederiksgave, hvordan mon hun ſom de kaldte Fru Langkilde, havde ſtramajbroderier til de unge piger, og hvorpå der ſkulle ſyes beſtemt hver dag, at mors altid var færdigt og i orden en modsætning til Margrethes og Dagmars. Margrethe Fenger ſatte ſtor pris på mors trofaſthed og kærlige ſind, ”hun er en ægte Langkilde” ſagde Magrethe til mig en gang, ”jeg holder ſå meget af hende derfor, jeg har Faerson blod blandet i mit.” Til frimurerne og baſaren ſyede mor også og ſtor var hendes glæde, når nogen ſkønnede på hendes arbejde, i ſine ſidſte år ſyede hun mange fine og ſmukke ting, hendes øjne var gode, mon vi ikke alle endnu ejer ting vi holder af og agter fordi mor har lavet dem? Jeg ved der blev tænkt mange kærlige tanker medens mor ſyede om dem gaven var til. Mange er de breve mor har ſkrevet, hvor glædede vi os alle til dem, fortælle kunne moder give os dette, at var vi borte fra hjemmet, holdt hun os faſt med ſin kærlighed og brevene. Fik vi brev fra far var det altid feſtligt, men vi syntes mere højtideligt, mors var mors. Mod ſine venner var hun trofaſt med breve, hvor kunne hun ikke glæde ſig til ſin fødselsdag, når der kom bud fra nær og fjern, men var der en enkelt i flokken, der havde glemt dagen kunne mor være helt ængſtelig, om hun eller han var ſyg og fik ikke ro i ſpørgsmålet, før hun fik ſkrevet og fået at vide, de havde det godt. Da Kristian og Axel drog til Polandet blev der ſkrevet meget til dem, og da censuren under ſidſte verdenskrig forlangte at enten ſkulle mor ſkrive korte breve eller på engelsk, valgte mor det ſidſte og ſagde ganske tørt hvorfor ſkal mine drenge undgælde for den censur, ſenere blev hun dog nødt til at nøjes med åbne brevkort. Og mor var meget afholdt hvor hun kom, jeg huſker hendes trofaſthed ſine gamle piger, jeg behøver blot at nævne Ane, de handlende holdt af mor, det mærkede jeg også her i Haſlev, de unge piger her ligeså, og for lærerfamilierne var hun en god ven, vor lille mor var meget afholdt, og kommer jeg til nu at nævne hendes navn for de af lærerne her ved ſkolen, der kan huſke hende lyder der gerne ja hvor holdt vi meget af fru Thaysen hun var et fint og godt menneſke. Vore børn fik jo meget af mormor hende elſkede da, altid var der en plads for dem i hendes lille ſtue, og altid en kærlig hånd rakt ud til dem, ja jeg tror også hjælp til en ſvær lektie, for mor var det en glæde at ſe dem alle ſom ſtudente, og den glæde lyste i hendes øjne den dag de hver for ſig hurtigt kom ned til mormor for at få deres kys og lykønkninger. Ja, hvor blev vort hjem rigt, at vi fik lov at have vor lille mor hos os, det er meget at ſige tak for, derfor har det været mig en glæde at ſkrive lidt om mor, at i alle kan få del i dette at blive mindet om mor og måske møde ting i ſøskende har glemt eller ikke kender

Tak

Ingeborg.